

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту ім. І. А. Маркіної

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління персоналом

Освітньо-професійна програма Менеджмент підприємства

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Освітній ступінь Бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Розробник: Сазонова Тетяна, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної,
кандидат економічних наук, доцент

Гарант: Сазонова Тетяна, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної,
кандидат економічних наук, доцент

ПОЛТАВА 2021

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Управління персоналом
Назва структурного підрозділу	Кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач: Сазонова Тетяна</i> , кандидат економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 488а (навчальний корпус №4) <i>e-mail:</i> tetiana.sazonova@pdaa.edu.ua тел. 0669609281 сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/sazonova-tetyana-oleksandrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	073 Менеджмент
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Менеджмент, Економіка підприємства, Статистика

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо розроблення та реалізації кадрової політики в сучасних організаціях, раціонального відбору працівників на посади та формування дієвого трудового колективу, оцінювання та розвитку працівників, а також цілеспрямованого використання їх потенціалу.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань щодо складових ефективності системи управління персоналом в організації, підприємстві; обґрунтовування концептуальних засад та методологічних принципів управління персоналом; формування та аналіз стану кадрової політики організації, підприємства; проектування системи управління персоналом та нормативної чисельності працівників кадрової служби підприємства, організації; управління соціальним розвитком трудового колективу; формування успішної команди як соціального утворення; застосування сучасних методів планування та прогнозування потреб у персоналі: організування набору і відбору персоналу в організації, підприємстві; навчання, підвищення кваліфікації та перекваліфікації працівників на етапі розвитку персоналу організації; управління діловою кар'єрою та службово-посадовим рухом управлінців з метою їх розвитку;

атестування персоналу та використання результатів у системі мотивування; оцінювання ефективності та результативності управління персоналом.

Компетентності:

загальні:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

фахові:

ФК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

ФК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

ФК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ФК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

ФК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

ФК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

ФК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

ФК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

ФК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

ФК 19. Уміння організовувати власну діяльність та діяльність підлеглих; складати основні види управлінської документації, управляти офісом.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадськосвідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Управління персоналом у системі менеджменту організацій

Тема 2. Управління персоналом як соціальна система

Тема 3. Кадрова політика і стратегія управління персоналом організації

Тема 4. Кадрове планування в організаціях

Тема 5. Організація набору та відбору персоналу

Тема 6. Організування діяльності та функції служб персоналу

Тема 7. Формування колективу організації

Тема 8. Згуртованість та соціальний розвиток колективу

Тема 9. Оцінювання персоналу в організації

Тема 10. Управління розвитком і рухом персоналу організації

Тема 11. Управління процесом вивільнення персоналу

Тема 12. Соціальне партнерство в організації

Тема 13. Ефективність управління персоналом

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 210 годин

Кількість кредитів – 7

Форма семестрового контролю – екзамен

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Методи навчання: словесні (лекція, бесіда, розповідь-пояснення), наочні (ілюстрування), практичні (вправи, практичні роботи, роботи з навчально-методичною літературою); дедуктивний, аналітичний, синтетичний, порівняння, узагальнення, конкретизація, виокремлення основного; творчий, проблемно-пошуковий; методи самостійної роботи (завдання самостійної роботи), робота під керівництвом викладача (самостійна робота, розв'язування задач, виконання практичних завдань); методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, заохочення і покарання, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження); бінарні методи (словесно-інформаційний, словесно-проблемний, наочно-практичний), інтерактивні (кейс-метод, дискусії, проектування професійних ситуацій, мозковий штурм).

Таблиця 1

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

073МЕН_бд_2021 [1] (стн)

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	розв'язування тестів	екзамен	
Тема 1. Управління персоналом у системі менеджменту організацій	4	2	1		7
Тема 2. Управління персоналом як соціальна система	3	2	1		6
Тема 3. Кадрова політика і стратегія управління персоналом організації	4	2	1		7
Тема 4. Кадрове планування в організаціях	3	2	1		6
Тема 5. Організація набору та відбору персоналу	4	2	1		7
Тема 6. Організування діяльності та функції служб персоналу		2			2
Тема 7. Формування колективу організації	4	2	1		7
Тема 8. Згуртованість та соціальний розвиток колективу	4	2	1		7
Тема 9. Оцінювання персоналу в організації	4	2	1		7
Тема 10. Управління розвитком і рухом персоналу організації	4	1	1		6
Тема 11. Управління процесом вивільнення персоналу	3	2	1		6
Тема 12. Соціальне партнерство в організації	3	1	1		5
Тема 13. Ефективність управління персоналом	4	2	1		7
Екзамен				20	20
Разом	44	24	12	20	100

073МЕН_бз_2021 [1] (стн)

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	розв'язування тестів	екзамен	
Тема 1. Управління персоналом у системі менеджменту організацій		6*	1*		7
Тема 2. Управління персоналом як соціальна система			1*		1
Тема 3. Кадрова політика і стратегія управління персоналом організації	22		1*		23
Тема 4. Кадрове планування в організаціях		6*			6
Тема 5. Організація набору та відбору персоналу			1*		1
Тема 6. Організування діяльності та функції служб персоналу			1*		1
Тема 7. Формування колективу організації	22		1*		23
Тема 8. Згуртованість та соціальний розвиток колективу		6**	1**		7
Тема 9. Оцінювання персоналу в організації			1**		1
Тема 10. Управління розвитком і рухом персоналу організації		6**	1**		7
Тема 11. Управління процесом вивільнення персоналу			1**		1
Тема 12. Соціальне партнерство в організації			1**		1
Тема 13. Ефективність управління персоналом			1**		1
Екзамен				20	20
Разом	44	24	12	20	100

* виконуються / здаються на першому практичному занятті;

** виконуються / здаються на другому практичному занятті.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Посилкіна О. В., Братішко Ю. С., Кубасова Г. В. Управління персоналом : навч. посіб. Харків : НФаУ, 2015. 517 с.
2. Криворучко О. М., Водолажська Т.О. Управління персоналом підприємства: навч. посібник. Харків : ХНАДУ, 2016. 200 с.
3. Управління персоналом : підручник / за заг. та наук. ред. В. М. Данюка. Київ : КНЕУ; Краматорськ : НКМЗ, 2013. 666 с.
4. Дяків О. П., Островерхов В. М. Управління персоналом : навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 288 с.
5. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом : навч. посіб. Київ : ВД «Професіонал», 2006. 512 с.
6. Менеджмент персоналу. Практикум : навч. посіб. / за ред. О. І. Сердюк. Полтава : ПДАА, 2012. 344 с.
7. Михайлова Л. І. Управління персоналом : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
8. Управління персоналом : навч. посіб. / Виноградський М. Д., Беляєва С. В., Виноградська А. М., Шканова О. М. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 504 с.
9. Збрицька Т. П., Савченко Г. О., Татаревська М. С. Управління розвитком персоналу: навч. посіб. / За заг. ред. М. С. Татаревської. Одеса : Атлант, 2013. 427 с.
10. Сазонова Т. О., Федірець О. В. Стратегічне значення проектування інноваційної поведінки персоналу сучасної організації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. №7. Ч. 3. С. 59–63.
11. Сазонова Т. О., Осташова В. О. Командний менеджмент в системі сучасного управління персоналом. *Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики: кол. монографія*. / за заг. ред. проф. І. А. Маркіної. Полтава : ТОВ Сімон, 2017. С. 314-320.
12. Сазонова Т. О., Осташова В. О. Система управління розвитком персоналу як важливий елемент менеджменту персоналу сучасного аграрного підприємства. *Наукові розробки, передові технології, інновації : збірник наукових праць та тез наукових доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції*. Прага-Брно-Київ, К.: НДІСР. 2017. С. 235-244.
13. Сазонова Т. О., Нагорна Ж. В., В'юницький Д. І. Організація праці менеджера в контексті управління поведінкою персоналу підприємства. *Економіка та суспільство*. 2017. №13. С. 702-706.
14. Сазонова Т. О., Кононенко А. В., Кононенко І.В. Стимулювання працівників як фактор підвищення результативності діяльності підприємства. *Економічний форум*. 2018. №1. С. 214-221.
15. Сазонова Т.О., Шульженко І. В. Організаційна культура як фактор формування ефективної діяльності підприємницьких структур. *Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва :*

колективна монографія / за ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудов, І. О. Яснолоб. Полтава, Видавництво ПП «Астроя», 2019. С. 166-172.

16. Сазонова Т. О., Келемеш Л. В. Системний підхід до управління персоналом сучасної організації. *Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал*. Випуск 37. 2019. С. 530-538. URL : http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/79.pdf

17. Sazonova T., Oliinyk A., Oliinyk Y. Staff development as an element of company's social security. *Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 2: collective monograph* / in edition I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2020. P. 441-446

18. Сазонова Т. О., Даниленко В. В. Застосування психологічних методів управління персоналом підприємства в конкурентних умовах господарювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Випуск 29. С. 142-147.

19. Сазонова Т.О., Єріна В.В. Роль психологічних методів управління у формуванні ефективної діяльності підприємства. *Економічний форум*. 2020. № 1. С. 103-109.

20. Сазонова Т.О., Федірець О. В., Пучка О. Ю. Соціально-психологічні методи управління персоналом в системі менеджменту сучасної організації. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Випуск 5 (22). С. 90-94. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2020/5_22_ukr/23.pdf

21. Сазонова Т.О., Потапюк І. П., Шаповал В. В. Роль корпоративної культури в сучасній діяльності підприємства. *Економічний форум*. 2020. Вип. 4. С. 138-144.

22. Шульженко І.В., Запорожченко О.В., Сазонова Т.О. Удосконалення механізму мотивації персоналу сучасного підприємства. *Інфраструктура ринку*, 2020. № 47. С. 133-136. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/47_2020_ukr/27.pdf

23. Сазонова Т.О., Пасічник Є.М. Роль командного менеджменту в ефективній діяльності підприємства. *Економічний форум*. 2021. Том 1. Вип. 1. С. 147-153.

Допоміжні

1. Егоршин А. П. Управление персоналом : учеб. пособ. Н. Новгород : ИИМБ, 1999. 624 с.

2. Кибанов А. Я. Управление персоналом. Москва : ИНФРА-М, 1998. 669 с.

3. Маркова Н. С. Развитие персонала : навч. посіб. Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. 256 с.

4. Иванова Т. В. HR-менеджмент современной организации : Методические материалы. Київ : ЦВП, 2015. 264 с.

5. Никифорова В.Г. Управление персоналом : Навчальний посібник. 2-ге видання, виправлене та доповнене. Одеса : Атлант, 2013. 275 с.

6. Петюх В.М., Базилюк Б.Г., Герасименко О.О. Управление персоналом: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ : КНЕУ, 2007. 320 с.

7. Шкільняк М.М., Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Крисько Ж.Л., Демків І.О. Менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2017. 252 с.

8. Олійник С. У. Теорія та практика менеджменту персоналу : підручник. Харків :Вид-во НУА, 2013. 376 с.

9. Управління персоналом : навч. посіб. / А. О. Азарова, О. О. Мороз, О. Й. Лесько, І. В. Романець; ВНТУ. Вінниця : ВНТУ, 2014. 283 с.

10. Сазонова Т. О., Осташова В. О. Формування професійної готовності персоналу до реалізації проектів та їх правове самовиховання. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Економічні науки. Випуск 17. Ч. 3. 2016. С. 78-82.

11. Сазонова Т. О., Михайлова О. В. Формування стратегії управління конфліктами організації в умовах сучасного бізнес-середовища. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. №20. с. 539-542. URL : <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/110.pdf>

12. Sazonova T., Ostashova V. Fundamentals of the corporate health management: monog. *Fundamentals of the corporate health management. Management of the 21st century: globalization challenges* Prague: Nemoros s.r.o., 2018. P. 423-429.

13. Сазонова Т. О., Галинець І. В., Переверзєв С. С. Соціальна відповідальність підприємства як прояв його корпоративної культури. *Економічний форум*. 2018. № 4. С. 314-319.

14. Сазонова Т. О., Сиротюк А. П., Вигівська І. А. Управління конфліктами як складова стратегії управління поведінкою персоналу. *Інфраструктура ринку*. 2018. №23. С. 148-153. URL : <http://www.market-infr.od.ua>

15. Сазонова Т. О., Терно А. І., Ляшенко В. Ю. Управління конфліктами як фактор підвищення конкурентоспроможності. *Інфраструктура ринку*. 2018. №25. С. 432-436. URL : <http://www.market-infr.od.ua>

16. Sazonova T., Ostashova V. Mediation of labour disputes: legal and practical aspects. *Security of the XXI century: national and geopolitical aspects: collective monograph* / in edition. I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2019. Czech Republic. P. 427-432.

17. Сазонова Т. О., Осташова В. О. Формування правової культури персоналу сучасної організації. *Економічний розвиток: теорія, методологія, управління. Збірник наукових праць та тез наукових доповідей за Матеріалами VI Міжнародної науково-практичної конференції* / за ред. Ігнат'євої І. А., Кучеренко Д. Г., Чаграк Н. І. Prague, 2019. С.122-128.

18. Сазонова Т. О. Самомотивація як невід'ємна складова ефективності особистості. *Приазовський економічний вісник*. Випуску 3 (20). С. 123-127. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/3_20_ukr/24.pdf

19. Sazonova T., Rudenko O. Social responsibility as a necessity of our time. *Management of the 21st century: globalization challenges. Issue 3: collective monograph* / in edition I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2020. Czech Republic. P. 265-270. URL:

<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/academicdepartment/kafedramenedzhmentu/mono2020sum3novaya1compressed.pdf>

20. Сазонова Т.О., Шульженко І. В., Хавронюк В. Ю. Управління конфліктами, як важливий елемент організаційної культури сучасної організації. Інфраструктура ринку. 2020. Випуск 47. С. 101-105. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/47_2020_ukr/21.pdf

Інформаційні ресурси

1. HR Лига Сообщество кадровиков и специалистов по управлению персоналом URL : <http://hrliga.com/index.php?module=mp/journal>

2. HR Менеджмент. Ведущий портал о кадровом менеджменте URL : <http://hrm.ru/db/hrm/vid/km/code/type/article.html>

3. HR-RU Управление персоналом URL :<http://hr-ru.com/>

4. Всеукраїнська асоціація кадровиків. Офіційний сайт: URL : <http://www.kadrovik.ua/>

5. Газета «Кадри і зарплата». Офіційний сайт: URL : <http://www.kadrovik.ua/content/gazeta-kadri-i-zarplata>

6. Газета «Персонал Плюс». Офіційний сайт: URL : www.maup.com.ua

7. Гаряча Лінія Кадровика URL : <http://www.facebook.com/mcferkadri>

8. Журнал «Директор по персоналу». Офіційний сайт: URL : www.HR-director.ru

9. Журнал «Довідник кадровика». Офіційний сайт: URL : http://www.kadrovik.ua/content/dovidnik_kadrovika

10. Журнал «Економіка АПК». Офіційний сайт: URL : <http://eapk.org.ua/uk/>

11. Журнал «Кадрова практика». Офіційний сайт: URL : <http://www.kadrovik.ua/content/kadrova-praktika-novii-poglyad-na-kadrovu-spravu>

12. Журнал «Кадровик-01». Офіційний сайт: URL : kadrovik01.com.ua/

13. Журнал «Кадровое дело». Офіційний сайт: URL : <http://www.kdelo.ru/>

14. Журнал «Работа с персоналом». Офіційний сайт. URL : www.HR-director.ru

15. Журнал «Управление персоналом – Украина». Офіційний сайт. URL : <http://www.hrd.com.ua/>

16. Журнал «Управление персоналом». Офіційний сайт. URL : www.top-personal.ru/

17. Кадровик-онлайн. Офіційний сайт. URL : <http://online.kadrovik.ua/>

18. Професійний портал кадровиків України. Гаряча лінія кадровика. Офіційний сайт: http://kadrovik01.com.ua/mcfr-kadry/our_publications/kadrovik_01/